

BESLUT OCH SKÖTSELPLAN FÖR

**NATURRESERVATET
ISMANTORP**

BORGHOLMS KOMMUN, KALMAR LÄN

NATURVÅRDSFÖRVALTARE: LÄNSSTYRELSEN

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET ISMANTORP

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § i den tidigare gällande naturvårdslagen (SFS 1964:822) och 6 § lagen om införande av miljöbalken (SFS 1998:811) att förklara det område som avgränsas med innerkanten av den streckade linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan.

När detta beslut vinner laga kraft upphävs inom området gällande beslut enligt 19 § (äldre lydelse) i tidigare gällande naturvårdslag.

Länsstyrelsen finner att förordnande om naturreservat är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 2 och 3 kap i tidigare gällande lag (1987:12) om hushållning med naturresurser mm samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Beskrivning av området

Biologiska intresseaspekter

Området utgör en del av Mittlandsskogen på centrala Öland. Det är beläget ca 4 km VNV om Långlöts kyrka och omfattar ca 84 ha.

Reservatet upptas av ett flertal naturtyper som blandädellövskog, sumpskog, björkskog, bäckdråg, fuktäng, rikkärr och igenväxande åker.

Dominerande biotoptyp är blandädellövskog av ek-ask-alm-typ. Skogen uppvisar stor variation med flerskiktning, olikåldrighet, dimensionsspridning och diversifierad trädslagsblandning. I området väster om allmänna vägen består trädskiktet vanligen av medelgrov ek och ask med ett underskikt av ung ask och hassel. Ställvis, särskilt i angränsande delar mot utmarken i väster, växer en del bestånd med björk och asp. I övrigt förekommer inslag av lundalm, vresalm, lind och lönn. Förekomsten av lind är särskilt betydande i området mellan den södra reservatsgränsen och det öppna partiet med tidigare åkermark väster om Kråkelunden. I den östra och sydöstra delen har skogen mer av utmarkskaraktär med dominans av björk och klen ek. Längs med bäcken i den norra delen finns

2003-11-21

5/1-6087-94

blöta stråk som upptas av ädellövsumpskog. Trädsiktet består här av ek och ask med smärre förekomst av lind och lundalm.

Busksiktet är väl utvecklat med dominans av hagtorn, hassel, skogstry och i fuktigare partier brakved. Ställvis förekommer även tibast.

Skogen befinner sig ännu i succession och har därmed inte utvecklat den struktur som hör hemma i lundar med interndynamik. Delar av bestånden har dock hunnit få naturskogskvaliteter med strukturer som död ved i form av lågor av ädellövträd, högstubbar av björk, ektorrakor, gamla ädellövträd med grov barkstruktur, luckighet, flerskiktning och olikåldrighet. I fuktstråken förekommer sockelbildning.

Lövskogens kärlväxtflora är rik med välutvecklade fältsiktstyper. Vanliga arter är vitsippa, gulsippa, blåsippa, nejlikrot, liljekonvalj, lundviol och lundgröe. I de rikare delarna finns skogsbingelsamhällen med inslag av lungört, hålnunneört, ormbär, tandrot, vårärt och orkidéer som tvåblad, Jungfru Marie nycklar och Sankt Pers nycklar.

I den slutna ädellövskogen finns det insprängt en del öppen mark i form av små åkrar och olika typer av våtmarker. Hävden av den äldre odlingsmarken har sedan länge upphört och från kanterna sker nu en viss men relativt långsam igenväxning. På åkrar som inte har varit upplöjda under lång tid har viss etablering av en naturlig ängsflora skett. På vissa av dessa marker finns en torrängsliknande vegetation med arter som ängshavre, blodnäva, prästkrage, åkervädd, gullviva, svartkämpar, brudsporre, johannesnycklar, jungfrulin, brudbröd och darrgräs.

I den östra delen finns ett stort inslag av kärr och fuktängar som tillsammans med lövskogen bildar en mosaik av biotyper. Våtmarkerna utgör utlöpare av ett stort agkärr, Amunds mosse, som i öster angränsar mot lövskogen. Flera olika typer av våtmarker är företrädade, bland annat rikkärr av högstarr-ört-typ, agkärr och kalkfuktäng.

Rikkärren är i regel blöta och domineras av högrest vegetation med arter som bunkestarr, älggräs, svärdsilja, kabbeleka och videört. I kärren som ansluter mot Amunds mosse dominerar ag över stora partier. I kantzonerna mot omgivande mark uppträder smala stråk med fuktängar. Floran på fuktängarna är artrik och varierad. Bland arterna märks älväxing, blåtåtel, ängsvädd, brudsporre, svärdssyssla, flugblomster, krissla, rödklint m fl.

Reservatsområdet hyser en rik flora med många rödlistade arter och arter som indikerar höga naturvärden, s k signalarter. Rödlistade lavar som har påträffats är mjölig klotterlav, rosa eklav, frostig trädgrönelav och strigula. Bland svamparna märks tidig larvklubba, jättespindling, pricknopping, gulprickig vaxskivling, gaffelrisk, grå taggsvamp samt blekmusseron. I bilaga 8 finns en sammanställning över förekomsten av signalarter och rödlistade arter.

2003-11-21

5/1-6087-94

Bland kärlväxterna förekommer dels rödlistade arter som är knutna till skogsmiljöer dels arter som hör hemma på hävdad mark eller i bryn och kantzoner mellan skog och öppen mark. Till skogsarterna hör gräsen strävlost och skugglost samt vresalm. Till den senare kategorin hör salepsrot, skogsklocka, hartmanstarr, flockarun samt storviol. Storviolen är den största förekommande violarten i landet. I Sverige är den begränsad till Öland där flera viktiga lokaler finns i Mittlandsområdet.

Lövskogarna i reservatet är mycket värdefulla för lövskogshäckande fåglar. I redovisningen av Ölands ornitologiska förenings inventering av fåglar i Mittlandsskogen 1983-1986 (Fritz 1989) ingår reservatsobjektet i ett större område mellan Rönnerums utmarker och Amunds mosse som anses ha mycket högt ornitologiskt värde. Bland häckfåglarna finns flera rödlistade arter och signalarter knutna till lövskog som bivräk, stjärtmes, mindre hackspett och nötkråka.

Kulturhistoriska intresseaspekter

Inom naturreservatet Ismantorp finns mycket höga kulturhistoriska värden i form av omfattande lämningar efter järnålderns kulturlandskap. Fornlämningarna inom reservatet utgörs av husgrunder, stensträngar (bl a i form av fägator), fossil åkermark och odlings-/röjningsrösen samt gravar, RAÄ 40, 42, 43, 44, 96, 103, 151, 152, 153 och 154 (Högsrums sn) samt RAÄ 33-38, 82, 190 och 195 (Långlöts sn), se bilaga 4. Många av de ovan angivna fornlämningarna var kända sedan tidigare men flera nyregistrerades vid den inventering som RAÄ utförde av reservatsområdet våren 2001. Vid detta tillfälle inventerades dock ej det lilla delområdet i norr.

Fornlämningarna som utgörs av stensträngsområde RAÄ 33 samt gravar och husgrunder inom RAÄ 34, 36 och 82 utgör ett mycket pedagogiskt exempel på bebyggelsemiljö från mellersta järnåldern. Områdets centrala del skärs emellertid av reservatets gräns. T ex går den stenmur som utgör reservatets gräns i västgräns rakt igenom en av de husgrunder som är registrerade under RAÄ 36. Ett område av ett helt annat slag är RAÄ 37. Detta utgörs av en husgrund, några stensträngar och ett område med röjningsrösen. Sammanhängande områden med röjningsrösen är inte särskilt vanliga i "stensträngsbygd". Sammantaget är RAÄ 37 en helhet och utgör ett bra exempel på bebyggelse och näring under äldre järnålder.

De öländska komplexa fornlämningsområdena med husgrunder, stensträngar och gravar, representerande gårdar och byar från mellersta järnåldern, utgör kulturmiljöer som är av nationellt intresse (förekommer i övrigt bara på Gotland). Förekomsten och belägenheten av fägator, husgrunder, hägnader, brunnar, odlingsytor m m visar hur markanvändning och bebyggelse var organiserad i rummet. Skålgropar och gravar vittnar om religiösa och kanske sociala förhållanden. Inom en och samma järnåldersby verkar gårdsstorleken ha varierat, ett förhållande som sannolikt belyser sociala strukturer inom järnålderssamhället. Husgrunder, fossil åkermark och gravanläggningar har också en mängd

2003-11-21

5/1-6087-94

arkeologisk information lagrad i form av kulturlager, kol för C¹⁴ dateringar, artefakter etc. Fornlämningskomplexen belyser alltså järnålderssamhället ur flera perspektiv; funktionellt, ekonomiskt, socialt och religiöst. Genom bland annat byggnadskonstruktionerna i sten är också de mer än tusen år gamla lämningarna fysiskt påtagliga och, där igenväxning ej föreligger, väl synliga i landskapet. Husgrundsgrupper, stensträngar, gravar etc formar i landskapet uttrycksfulla helhetsmiljöer av mycket stort kulturhistoriskt värde. De har även höga pedagogiska och vetenskapliga värden. Dessa kulturmiljöer är unika för Öland och saknar motstycke även i ett internationellt perspektiv. Fornlämningsområdena som ligger inom alt. berörs av reservatsbildandet är goda exempel på dylika områden. Den närbelägna Ismantorps fornborg höjer ytterligare fornlämningskomplexets bevarandevärde samt pedagogiska och vetenskapliga kvaliteter. En principskiss av järnålderslandskapet i Ismantorp finns i Jansson 2000.

Reservatsområdet genomkorsas också av flera stenmurar av olika generationer som är betydelsefulla för att förstå kronologin i landskapet. Särskilt bastant är den mur som uppförts i ägo gränsen mellan Ismantorp och Långlöts ägor i väster. Gränsen mellan Abbantorp och Ismantorp utgör också sockengräns mellan Högsrum och Långlöt socknar. Stenmuren i denna gräns kan också förmodas vara högre/bredare än "genomsnittsmuren". Överhuvudtaget så kan exempelvis Ismantorps inägo gräns långa sträckor följas till sin ursprungliga höjd och längd. Denna inägo begränsning är välbevarad och har sannolikt ett medeltida ursprung. Av senare datum är de raka stenmurar som representerar 1800-talets skifteslandskap. Inom reservatet finns också diken och brukningsvägar samt sentida fd åkerlyckor.

Markanvändning under historisk tid

Reservatet ligger inom såväl Ismantorps som Abbantorps ägor. Det äldsta skriftliga belägget för Ismantorp härör från 1539 då det stavades *Ysmundetorp* och bestod av tre skattehemman. Det äldsta belägget för Abbantorp (*in Abyornathorpi*) är från 1302 och ca 1540 fanns det här två hemman. Bygränsen, som även utgör sockengräns, löper genom reservatet.

I historisk tid har reservatsområdet huvudsakligen utgjort ängs- och betesmark. Ägoavmätningsskator från ca 1730 visar att reservatsområdet inom de dåvarande byarnas inägor utgjordes av ängsmark, se bilaga 5. Åtminstone under 1600-talet och 1700-talets första hälft så förefaller ängsmarken ha varit mer eller mindre beväxt med träd och buskar. På 1683 års karta över Ismantorp uppges det stora ängsgärdet som sträckte sig från byn åt nordväst innehålla en "Stoor Ekeskogh". Vid tidpunkten för enskiftet (ca 1820) framstår emellertid denna del av ängen som närmast trädlös. Enskifteskartan visar också att ett par åkerlyckor tagits upp i ängsmarken tillhörig Ismantorp. I enlighet med det gängse mönstret skedde under perioden en ökning av åkerarealen, delvis på bekostnad av ängsmarken. Åkerlyckorna var särhägnade och på enskifteskartan finns även en källa utmärkt söder om den norra lyckan. Ängen i reservatets mitt beskrivs som "staggvall beväxt med björk" och betesmarken i öster var med "små Ek- och Hasselskog

2003-11-21

5.11-6087-94

beväxt", större delen var dock utan skog (se bilaga 6). I samband med vallodlingens införande och att de traditionella ängs- och hagmarkerna under senare delen av 1800-talet och 1900-talet i hög grad spelat ut sin ekonomiska roll har området lämnats att växa igen. Då Mårten Sjöbeck besökte Mittlandsskogen på 1930-talet kunde han besviket konstatera att Ölands lövängar hade försvunnit och ersatts med en igenväxande skog.

Intressant men föga förvånande är att notera att de två huvudsakliga skötselområdena (1 och 2) sammanfaller med de olika byarna. De olika skötselområdena (byarna) har en i princip likartad trädslags- och busksammansättning men på Ismantorp har de fd ängs- och betesmarkerna ett med biologiska termer uttryckt mer naturskogsartat utseende. Marken har nyttjats olika i de olika byarna, av driftsinriktade, kulturella e dyl skäl. Detta faktum belyser ytterligare hur kulturhistoriska förhållanden och hävdhistoria har en avgörande betydelse för naturvärdenas vara eller icke vara, uppkomst, utbredning, skötsel etc. En landskapshistorisk beskrivning av Ismantorp har genomförts, se Runborg 1992, samt översiktligt för Ismantorp och Abbantorp se Höglin 2000.

Inom reservatet finns också flera intressanta ägonamn såsom Rackarebacken.

Ärendets beredning

Länsstyrelsen har under en lång följd av år initierat en rad olika undersökningar om Mittlandet. Viktiga äldre arbeten om Mittlandsskogen är två vegetationskarteringar av träd- busk- och fältvegetationen som utförts av Sjögren m fl (1974) i Lövskogsprojektet 1971-1972 och av Länsstyrelsen 1979. Ölands ornitologiska förening har utfört inventeringar av fågelfaunan i Mittlandets våtmarker och skogsbiotoper, sammanfattade av Rodebrand (1979) respektive Fritz (1990). I Naturvårdsverkets regi har våtmarksinventeringar utförts av Sjögren (1983) och Hylander (1993). En sammanställning av olika arbeten som behandlat Mittlandet har gjorts av Sjö (1985). Ölands Botaniska förening har med anslag från Världsnaturfonden under 1993-1996 genomfört en botanisk inventering av Mittlandsskogen med inriktning på rödlistade arter och arter på en lokal signalartslista. Kunskapen om områdets flora, särskilt hotade kärlväxter och kryptogamer, har genom denna inventering ökat väsentligt. Skogsvårdsstyrelsen har utfört en inventering av vissa naturvärdeskvaliteter på bestånds- och fastighetsnivå. Inventeringen har legat till grund för avgränsning och klassning av nyckelbiotoper. Siv Runborg har på uppdrag av Skogsvårdsstyrelsen utfört en landskapshistorisk beskrivning av de tre byarna Dyestad, Gillsättra och Ismantorp.

I slutet av 80-talet och början av 90-talet ökade skogsbruksaktiviteten påtagligt i Mittlandet, främst beroende på ökad efterfrågan av lövträdsvirke. Omfattande avverknings- och gallringar av lövskog utfördes inom vissa delar av Öland. Dessa avverknings- och gallringar skadade i vissa fall naturvärdena. Som en följd av detta beslöt Länsstyrelsen 1993 att utreda reservatsbildning för ett antal lövskogsområden med särskilt höga naturvärden. Genom ett beslut i september 1993 infördes samrådsplikt för skogliga arbetsföretag mm inom de aktuella områdena.

2003-11-21

5/1-6087-94

Ismantorp var ett av de områden som preliminärt valdes ut som ett tilltänkt naturreservat.

Länsstyrelsen har därefter utrett status, skyddsbehov och avgränsning av området. Ett förslag till beslut och skötselplan har utarbetats.

Svefa AB har på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört värdering av området samt förhandlat med markägarna. Överenskommelser om intrångsersättning har slutits med ägarna till Abbantorp 1:5 och 1:6. Berörda delar av fastigheterna Ismantorp 2:1 och 5:1 samt Abbantorp 2:2 och 1:3 har förvärvats av Naturvårdsverket.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till Naturvårdsverket, Borgholms kommun, Skogsvårdsstyrelsen, Vägverket, Ölands naturvårn, Ölands botaniska förening, Ölands ornitologiska förening, Föreningen Sydostentomologerna, Kalmar läns museum, hembygdsföreningarna i Långlöt och Högsrum samt Ekologiska forskningsstationen i Skogsby. Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot förslaget.

Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion har under 2002 aktualiserat frågan om eventuellt bildande av ett kulturresevat i anslutning till Ismantorps fornborg. Det tilltänkta kulturresevatet skulle bl a omfatta den västra delen av fastigheten Ismantorp 2:4 som är belägen inom naturreservatsområdet. För att få ytterligare underlag vid den fortsatta beredningen av ärendet har Mikael Nilsson på uppdrag av Länsstyrelsen utfört en fördjupad fornminnesinventering. I uppdraget ingick även att bedöma områdets autencitet och pedagogiska potential samt att lämna förslag på avgränsning av ett eventuellt kulturresevat. Av Nilssons utredning framgår det att det är möjligt att avgränsa ett kulturresevat som innehåller de olika representativa formerna för områdets fornlämningstyper. Efter fortsatt beredning och överväganden har Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion dock beslutat att man på grund av resursbrist inte kan gå vidare med ärendet.

Syfte

Syftet med naturreservatet Ismantorp är att:

- Bevara och utveckla naturtyperna boreonemoral, äldre naturlig ädellövskog av fennoskandisk typ med rik epifytflora och lövsumpskogar av fennoskandisk typ med de processer, funktioner, strukturer och arter som tillhör dessa naturtyper.
- Bevara naturtyperna rikkärr, kalkkärr med gotlandsag och fuktängar med blåtåtel eller stagg med de processer, funktioner, strukturer och arter som tillhör dessa naturtyper.

2003-11-21

511-6087-94

- Typiska växt- och djursamhällen och arter som är karaktäristiska för ovanstående livsmiljöer skall ha gynnsam bevarandestatus liksom rödlistade arter och ansvarsarter. Funktioner, processer och strukturer som naturliga flöden, vattenståndsfuktuationer, död ved, hålträd, gamla och grova träd skall förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.
- Bevara i området förekommande fasta fornlämningar.

Skälen för beslutet

Mittlandsområdet har både ur nationellt och internationellt perspektiv ett mycket högt naturvärde. Det höga naturvärdet konstitueras främst av rikedomerna av arter och biotoper, mosaiken av olika naturtyper, förekomsten av sällsynta biotoper samt mångfalden av sällsynta och rödlistade arter. Området anses utgöra ett kärnområde för biologisk mångfald som till sin karaktär, storlek och innehåll saknar motsvarighet såväl inom landet som i övriga Europa.

Ädellövskogen i Ismantorp utgör ett representativt exempel på en för Mittlandet typisk blandädellövskog av ek-ask-alm-typ. Ek-ask-alm-skogen är relativt sällsynt och Mittlandsområdet utgör sannolikt en av de viktigaste förekomsterna i Europa.

Området hyser en rik flora med ett stort antal hotade, missgynnade och signalerande arter, främst inom grupperna svampar, lavar och kärlväxter.

Området har hög status i olika inventeringar, planer och program. I natur- och kulturmiljöprogrammet för Öland (Länsstyrelsen 2001) har hela objektet erhållit högsta naturvärdesklass. Våtmarkerna i den östra kanten utgör en del av Amunds mosse som i våtmarksinventeringen för Öland (Länsstyrelsen 1994) har bedömts ha särskilt högt naturvärde (klass 1). Amunds mosse och följaktligen även de berörda våtmarkerna i reservatet ingår, som en följd av klassningen i våtmarksinventeringen, också i den nationella myrskyddsplanen. Vidare omfattas området av riksintresse enligt 3 kap 6 § miljöbalken för såväl naturvård som kulturmiljövård. Slutligen har det av den svenska regeringen föreslagits som ett särskilt bevarandeområde enligt EG:s direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Natura 2000).

Föreskrifter

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen vilka anges nedan.

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med reservatet enligt 9 § naturvårdslagen och som är närmare angivna i fastställd skötselplan.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att

2003-11-21

5/1-6087-94

förfoga över fastigheter inom reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

1. Uppföra byggnad eller annan anläggning.
2. Anlägga väg, parkeringsplats, led eller bro.
3. Utan Länsstyrelsens tillstånd bredda befintlig väg.
4. Anlägga campingplats eller uppställningsplats för husvagnar eller husbilar.
5. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.
6. Anlägga motorbana eller skjutbana eller anordna motor- eller skytteövning eller tävling.
7. Utan Länsstyrelsens tillstånd använda markområdet för tävlings- eller övningsändamål.
8. Anlägga luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning.
9. Utan samråd med Länsstyrelsen utföra underhåll av befintliga ledningsgator.
10. Sätta upp tavla, skylt, affisch eller liknande anordning eller göra inskrift.
11. Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets behov.
12. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov.
13. Bedriva täkt av något slag.
14. Borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla eller tippa.
15. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.
16. Dika eller dikesrensa. Rensning av vägdiken i anslutning till allmän väg får dock utföras efter samråd med Länsstyrelsen.
17. Dämna eller invalla.
18. Plöja, harva eller fräsa på annan mark än den som i skötselplanen redovisas som åker.
19. Odlar upp skogsmark eller våtmark.
20. Tillföra växtnäringsämne, rötslam, jordförbättringsmedel eller kalk.

2003-11-21

5/1-6087-94

21. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
22. Avverka, gallra, röja eller utföra annan skogsbruksåtgärd annat än i enlighet med fastställd skötselplan.
23. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle annat än i enlighet med fastställd skötselplan.
24. Plantera eller så träd, buskar eller andra växter.
25. Plantera in växt- eller djurart.
26. Framföra motordrivet fordon annat än för jordbrukets behov, för uttransport av virke i samband med husbehovsavverkning eller i samband med jakt för transport av skjutet högvilt.
27. Utan samråd med Länsstyrelsen upplåta eller använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.
28. Utan samråd med Länsstyrelsen utföra insamling, undersökning eller forskning.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. Utmärkning av och information om reservatet.
2. Anläggande och underhåll av anläggningar för allmänheten såsom strövstigar, skyltar och informationstavlor.
3. Gallring, röjning, betesdrift, slåtter, uppsättning och underhåll av stängsel eller annan skötselåtgärd i syfte att bevara eller utveckla natur- och kulturmiljön och den biologiska mångfalden.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter, kulturhistoriska värden samt markförhållanden.
5. Skogsskyddsåtgärder som naturvårdsförvaltaren finner nödvändiga.
6. Länsstyrelsen och naturvårdsförvaltaren äger rätt att utnyttja befintliga vägar inom reservatet.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att

2003-11-21

5/1-6087-94

iaktta inom reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

1. Framföra motordrivet fordon annat än på befintlig allmän väg.
2. Ställa upp husvagn, husbil eller liknande.
3. Tälta mer än högst ett dygn i följd på samma ställe.
4. Medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur.
5. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller liknande anordning eller göra inskrift.
6. Göra upp eld.
7. Gräva eller dra upp växter eller växtdelar med rötterna.
8. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.
9. Utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för tävlings- eller övningsändamål.
10. Utan samråd med Länsstyrelsen upplåta eller använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.
11. Utan samråd med Länsstyrelsen utföra insamling, undersökningar eller forskning.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen. Förvaltare för naturreservatet är Länsstyrelsen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 9.

Kungörelse

Beslutet skall kungöras i länets författningssamling.

Kungörelse ska inom tio dagar från beslutsdatum införas i ortstidning.

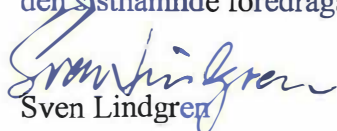
2003-11-21

5/1-6087-94

Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning, under förutsättning att kungörelsen var införd inom tio dagar från dagen för detta beslut.

Underskrifter

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Sven Lindgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även företrädare för samhällsutvecklingsenhetens planfunktion och kulturmiljöfunktion samt byrådirektör Roland Persson deltagit, den sista nämnde föredragande.

Sven Lindgren

Roland Persson

Bilagor

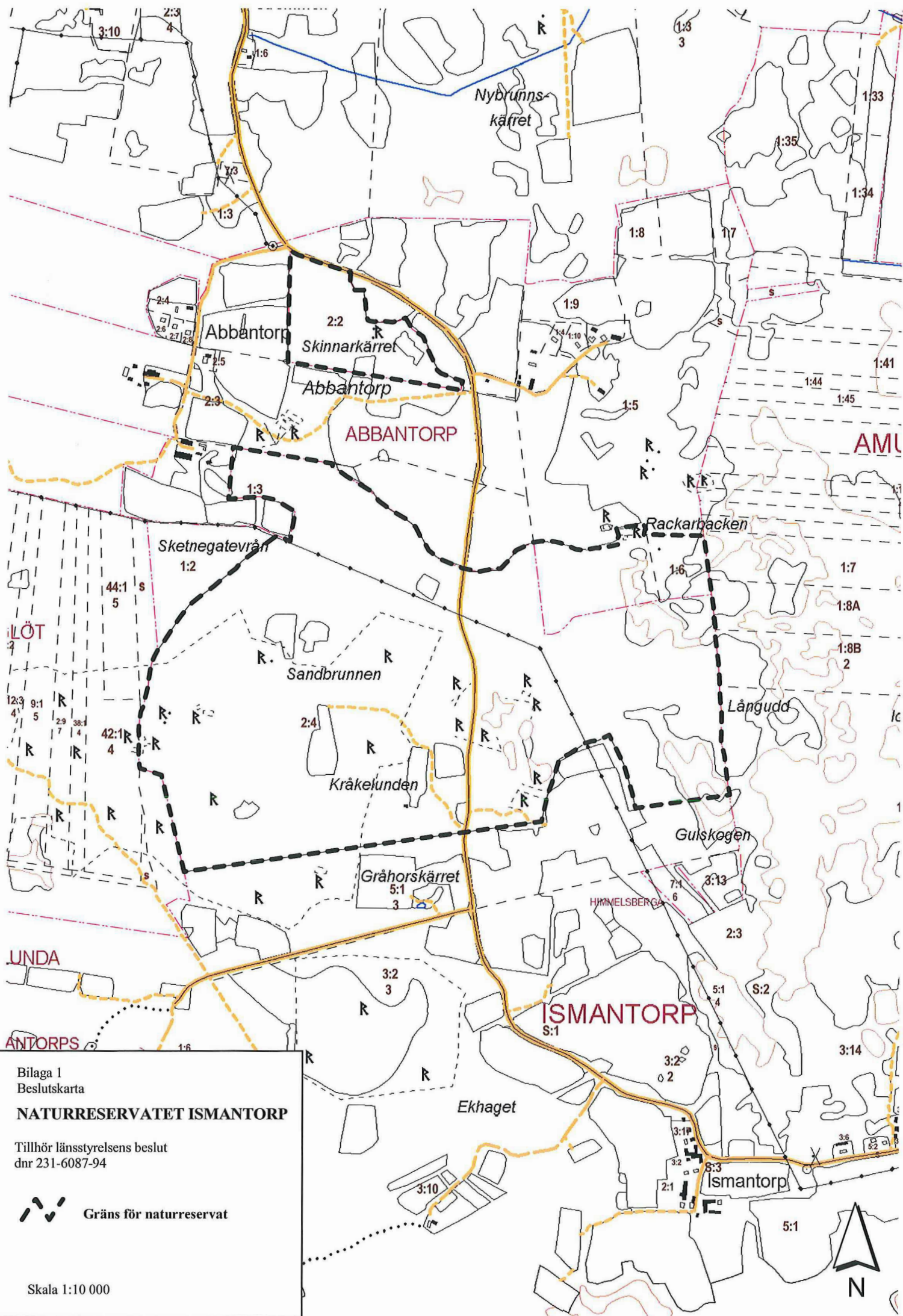
1. Beslutskarta
2. Registeruppgifter
3. Skötselplan
- 3.1. Skötselplanekarta
- 3.2 Vegetationskarta
4. Utdrag ur fornminnesregistret
5. Bebyggelse och markanvändning ca 1730
6. Bebyggelse och markanvändning ca 1820
7. Referenslista
8. Artlista
9. Hur man överklagar

Sändlista

[Faint, illegible text, likely a list of recipients or distribution list]

2003-11-21

51-6087-94

2003-11-21

5/1-6087-94

BILAGA 2

REGISTERUPPGIFTER

Namn:	Naturreservatet Ismantorp
Kommun:	Borgholm
Församling:	Långlöt och Högsrum
Kartblad:	Topografiska kartbladet 4G NO Ekonomiska kartbladet 4H 8a (564)
Fastigheter och fastighetsägare:	Ismantorp 2:4 Abbantorp 1:5 Abbantorp 1:6
Servitut:	Ägaren till Ismantorp 5:1 äger rätt att för all framtid nyttja befintlig traktorväg över Ismantorp 2:4 (naturvårdsfondfastigheten) för tillträde till Ismantorp 1:2. Ägaren till Ismantorp 2:1 äger rätt att för all framtid nyttja befintlig ägoväg över Ismantorp 2:4 (naturvårdsfondfastigheten) samt förbättra och underhålla vägen till en maximal bredd av 4 meter för tillträde till brukad åker på stamfastigheten. Kraftledning till förmån för Sydkraft AB. Belastar Ismantorp 2:4.
Nyttjanderätter:	Nyttjanderätt till jakt till och med 2006-09-30 inom den del av Ismantorp 2:4 (naturvårdsfondfastigheten) som tidigare tillhörde Ismantorp 5:1. Jakträttshavare: Nyttjanderätt till jakt till och med 2005-06-30 på den del av Ismantorp 2:4 (naturvårdsfondfastigheten)

2003-11-21

5/1-6087-94

som tidigare tillhörde Ismantorp 2:1. Jakträttshavare:

Nyttjanderätt till jakt till och med 2007-12-31 på den del av Ismantorp 2:4 (naturvårdsfondfastigheten) som tidigare tillhörde Abbantorp 1:3 och 2:2. Jakträttshavare:

Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen	
Areal:	84,2 ha	
Landareal:	84,2 ha	
Areal produktiv skogsmark:	76,0 ha	
Naturgeografisk region:	14b Ölands skogrika områden	
Naturtyper enligt naturvårdsregistrets indelning:	Ordinär lövskog	7,7 ha
	Ädellövskog	68,3 ha
	Myr	2,7 ha
	Annan öppen utmark	2,9 ha
	Åker	2,6 ha
Naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektivs indelning:		
	Fuktängar med blåttåtel eller starr 6410	2,9 ha
	Kalkkärr med gotlandsag 7210	1,5 ha
	Rikkärr 7230	1,2 ha
	Boreonemorala, äldre naturliga ädel-lövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora 9020	68,3 ha
	Lövsumpskogar av fennoskandisk typ 9080	1,0 ha

2003-11-21

5/1-6087-94

Vegetationstyper
enligt Nordiska
Ministerrådets
indelning (ViN):

Björkskog av ört-typ <i>Betula pendula-Oxalis acetosella-Melica nutans-typ 2217</i>	5,7 ha
Blandlövskog av örtrik-typ <i>Quercus robur- Ulmus glabra-Tilia cordata-typ 2236</i>	68,3 ha
Sumpsnårskog av vide-ört-typ <i>Salix spp.- Carex elongata-Phalaris arundinacea-typ 2251</i>	1,0 ha
Ung lövskog i igenväxningssuccession 2321	1,0 ha
Starr-ört-brunmoss-typ <i>Carex spp.-Schoenus ferrugineus-Sphag- num warnstorffii-Campylium stellatum-typ 3421</i>	0,9 ha
Rik högstarr-ört-typ <i>Carex spp.-Phragmites- Iris pseudacorus-Scorpidium scorpioides-typ 3441</i>	0,3 ha
Rik högstarr-ört-typ, agvariant <i>Carex spp.- Phragmites-Iris pseudacorus-Scorpidium scorpioides-typ, Cladium mariscus-variant 3441a</i>	1,5 ha
Kalkfuktängs-typ <i>Carex flacca-Primula Farinosa-Orchis spp.-typ 5234</i>	2,9 ha
Åker 5300	2,6 ha

Primära intresse-
aspekter:

Naturtyper:
Boreonemoral, äldre naturlig ädellövskog
av fennoskandisk typ med rik epifytflora

Lövsumpskogar av fennoskandisk typ

Fuktängar med blåtåtel eller starr

Rikkärr

Arter:

2003-11-21

5/1-6087-94

Ett flertal rödlistade lavar, svampar och kärlväxter som exempelvis:

Mjölig klotterlav *Opegrapha soledii*fera, rosa eklav *Schismatomma pericleum*, frostig trädgrönelav *Scoliciosporum pruinosum*, strigula *Strigula jamesii*, tidig larvklubba *Cordyceps gracilis*, jättespindling *Cortinarius praestans*, pricknopping *Entoloma dichroum*, gulprickig vaxskivling *Hygrophorus chrysodon*, gaffelriska *Lactarius acerrimus*, grå taggsvamp *Phellodon confluens* samt blekmusseron *Tricholoma sulphurescens*, strävlost *Bromopsis benekenii*, skugglost *Bromopsis ramosa*, vresalm *Ulmus laevis*, skogsklocka *Campanula cervicaria* samt storviol *Viola elatior*.

Större vattensalamander *Triturus cristatus*

Skyddsföreskrifter
produktiv skogsmark:

Totala

Befintliga anläggningar:

Saknas

Planerade anläggningar:

P-plats, informationstavla

2003-11-21

5/1-6087-94

BILAGA 3

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET ISMANTORP

1. Övergripande mål

Målen för reservatets skötsel skall vara att:

- Bevara och utveckla naturtyperna boreonemoral, äldre naturlig ädellövskog av fennoskandisk typ med rik epifytflora och lövsumpskogar av fennoskandisk typ med de processer, funktioner, strukturer och arter som tillhör dessa naturtyper.
- Bevara naturtyperna rikkärr, kalkkärr med gotlandsag och fuktängar med blåtåtel eller stagg med de processer, funktioner, strukturer och arter som tillhör dessa naturtyper.
- Typiska växt- och djursamhällen och arter som är karaktäristiska för ovanstående livsmiljöer skall ha gynnsam bevarandestatus liksom rödlistade arter och ansvarsarter. Funktioner, processer och strukturer som naturliga flöden, vattenståndsfluktuationer, död ved, hålträd, gamla och grova träd skall förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.
- Bevara i området förekommande fasta fornlämningar.

2. Målkommentar

Området är av riksintresse för både naturvården och kulturmiljövården med mycket höga natur- och kulturhistoriska värden. En konflikt finns mellan att å ena sidan bevara den slutna ädellövskogen och låta den utvecklas mot ett mer naturskogsartat tillstånd och å andra sidan gallra, röja och helst genom bete/slätter hävda för att skydda och synliggöra fornlämningarna och det fossila landskapsavsnittet.

Beslutet om bildande av naturreservat innebär att Länsstyrelsen prioriterar naturvärdena (och i princip ger avkall på en framtida skötsel utformad helt efter de kulturhistoriska värdenas villkor), *men* att fornlämningarna ska bevaras och skyddas mot vegetationens åverkan. Detta skall ske genom att på sikt styra biomassan (läs: träd och buskars rötter) från fornlämningarna, dels genom att avlägsna sådana träd och buskar som hotar att skada anläggningarna, dels genom att inga nya träd och buskar får etablera sig i fornlämningarna.

Träd som växer i fornlämningar kan orsaka skada dels genom att rötterna ger sättningar, dels när träden faller och det bildas en rotvälta som river med sig delar av lämningen. Även om exempelvis stensträngarna också i högsta grad är

2003-11-21

5/1-6087-94

medvetna konstruktioner innehållande en mängd kulturhistorisk information är vegetationens skadeverkningar på husgrunderna, ur ett jämförande perspektiv, allvarligare. Kulturlagren har ackumulerats under lång tid och bär på en enorm mängd information, kronologiskt lagrad. Rubbas de rubbas också värdefulla data för all framtid. Detsamma gäller förstås huskonstruktionen som sådan. Om prioriteringar vad beträffar röjningar på/invid fornlämningar måste göras bör således husgrunderna prioriteras.

3. Åtgärder i skötselområden

3.1 Skötselområde 1 Naturskogsartad blandädellövskog (58,5 ha)

Beskrivning:

Naturskogsartad ädellövskog med flerskiktning och stor variation när det gäller ålder, dimension och trädslagssammansättning. Trädskiktet domineras av ek, ask, lundalm och lind med inslag av björk, asp, vresalm och lönn. Buskskiktet är väl utvecklat med dominans av hagtorn, hassel, skogstry och i fuktigare partier brakved. I brynzoner mot fd kulturmark finns björkbestånd och ung lövskog i igenväxningssuccesion.

Skötselområdet har en rik lav- och svampflora med förekomst av rödlistade och signalerande arter som mjölig klotterlav *Opegrapha soreddiifera*, rosa skärelev *Schismatomma pericleum*, frostig trädgrönelav *Scoliciosporum pruinosum*, strigula *Strigula jamesii*, tidig larvklubba *Cordyceps gracilis*, jättespindling *Cortinarius praestans*, pricknopping *Entoloma dichroum*, gulprickig vaxskivling *Hygrophorus chrysodon*, gaffelriska *Lactarius acerrimus*, grå taggsvamp *Phellodon confluens* samt blekmusseron *Tricholoma sulphurescens*.

Bland kärlväxterna förekommer rödlistade arter som strävlost *Bromopsis benekeii*, skugglost *Bromopsis ramosa*, salepsrot *Anacamptis pyramidalis*, storviol *Viola elatior* och skogsklocka *Campanula cervicaria*.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

- Naturtypen boreonemoral, äldre naturlig ädellövskog av fennoskandisk typ med rik epifytflora (naturskogsartad blandädellövskog av örtrik-typ) har minst utbredningen 56 ha.
- Trädslagssammansättningen utgörs till minst 90 % av ädellövträd och i övrigt av andra inhemska lövträdsarter. Barrträd saknas.
- Lavar knutna till biotopen skall leva kvar och föröka sig.

Exempel på indikatorarter bland de lavar som förekommer i området är

2003-11-21

5/1-6087-94

mjölig klotterlav *Opegrapha sorediifera*, rikfruktig blemlav *Phlyctis agelaea* och rosa skärelav *Schismatomma pericleum*.

- Svampar knutna till biotopen skall leva kvar och föröka sig.

Exempel på indikatorarter bland de svampar som förekommer i området är tidig larvklubba *Cordyceps gracilis*, jättespindling *Cortinarius praestans*, pricknopping *Entoloma dichroum*, gulprickig vaxskivling *Hygrophorus chrysodon*, gaffelriska *Lactarius acerrimus*, grå taggsvamp *Phellodon confluens* samt blekmusseron *Tricholoma sulphurescens*.

Åtgärder:

Röjning av buskskiktet får utföras för att skydda och synliggöra fornlämningar. Gallring av träd på fornlämningar kan utföras enligt riktlinjerna för husbehovsavverkning i skötselområde 2. Grövre träd och andra träd som av naturvårdsskäl är undantagna från husbehovsavverkning kan i de fall de hotar att skada fornlämning dödas genom ringbarkning eller alternativt toppkapas. Inga nya träd eller buskar får etablera sig i fornlämningarna. Särskilt bör husgrunderna bevakas i alla dessa avseenden. Röjning och gallring av träd- och buskskikt på/vid fornlämningar skall ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöexpertis.

Röjning av busk- och underskikt i anslutning till växtplatser för storviol och skogsklocka utförs med ca 10 års intervall. Ett glest förband med äldre/medelålders träd bibehålls som skärm. Avverknings- och röjningsavfall på och i omedelbar anslutning till växtplatserna avlägsnas. Äldre kulturmarker inklusive bryn mot angränsande lövskog i nära anslutning till växtlokalerna hålls öppna genom återkommande röjning.

Skötselåtgärder skall utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vegetation och fornlämningar inte uppkommer.

Eventuell nyetablering av barrträd skall röjas bort.

Träd som fallit eller hotar falla ned över stängsel, väg, led, åkermark, ledning eller fornlämning får upparbetas och flyttas. Veden skall lämnas i skötselområdet, dock ej på fornlämning.

Skötselplanen utgör inget hinder för betesdrift inom skötselområdet.

3.2 Skötselområde 2 Blandädellövskog (20,6 ha)

Beskrivning:

Blandädellövskog som domineras av ek, ask, alm och lind. I fuktstråk och längs bäcken förekommer ädellövsumpskog och sumpsnår av videört-typ. Buskskiktet är välutvecklat och består av hagtorn, hassel, skogstry och i fuktigare partier även

2003-11-21

511-6087-94

brakved. Vissa delar har glesare karaktär som följd av gallring och plockhuggning under senare tid. Lavfloran är rik med förekomst av signalarter som glansfläck *Arthonia spadicea*, jaguarfläck *Arthothelium ruanum*, blyertslav *Buellia violaceofusca* och rikfruktig blemlav *Phlyctis agelaea*.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

- Naturtypen boreonemoral, äldre naturlig ädellövskog av fennoskandisk typ med rik epifytflora har minst utbredningen 19 ha.
- Naturtypen lövsumpskogar av fennoskandisk typ har minst utbredningen 1 ha.
- Trädslagssammansättningen utgörs till minst 90 % av ädellövträd och i övrigt av andra inhemska lövträdsarter. Barrträd saknas.
- Lavar knutna till biotopen skall leva kvar och föröka sig.

Exempel på indikatorarter bland de lavar som förekommer i området är stor rostfläck *Arthonia spadicea*, jaguarfläck *Arthothelium ruanum*, blyertslav *Buellia violaceofusca* och rikfruktig blemlav *Phlyctis agelaea*.

Åtgärder:

Natur- och kulturvårdsanpassad husbehovsavverkning enligt nedanstående riktlinjer samt särskilda avtal för respektive fastighet.

Avverkning för uttag av virke för markägarens husbehov får ske i form av plockhuggning av enstaka spridda träd. Den årliga avverkningen inom berörda fastighetsdelar får högst uppgå till den årliga tillväxten, dock högst till 30 m³sk per år. I första hand avverkas björk, eller i andra hand där björk ej förekommer, ask, ek eller asp.

Barrträd får avverkas i obegränsad omfattning.

Röjning av buskskiktet får utföras för att hålla betespräglade gläntor/rester av äldre kulturmark öppna. Vidare får röjning ske för att möjliggöra/underlätta fällning av träd eller för att öka framkomligheten vid uttransport av virke i samband med husbehovsavverkning. I övrigt bör ett varierat buskskikt bibehållas.

Lövträd av arterna avenbok, fågelbär, lind, lönn, oxel, sälk samt samtliga almarter skall normalt sparas. Enstaka träd av dessa arter kan dock avverkas om det är motiverat av naturvårds- eller kulturmiljövårdsskäl.

Grova träd, hålträd, boträd, stående döda och döende träd, vindfälle, lågor eller andra träd som är värdefulla för faunan och floran skall sparas.

2003-11-21

5/1-6087-94

Träd som fallit eller hotar falla ned över stängsel, väg, dike, åkermark eller på fornlämning får upparbetas och tillvaratas. Träd som är värdefulla för faunan och floran enligt ovan skall dock flyttas och lämnas kvar på lämplig plats i reservatsområdet, dock ej på fornlämning.

Utsyning av träd som skall avverkas skall göras i samråd med naturvårdsförvaltaren. Anmälan skall göras till Länsstyrelsen minst sex veckor före planerad avverknings igångsättning.

Avverkning och uttransport av virke skall utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vegetation och fornlämningar inte uppkommer.

Röjning av buskskiktet får utföras för att skydda och synliggöra fornlämningar. Gallring av träd på fornlämningar kan utföras enligt riktlinjerna för husbehovsavverkning. Grövre träd och andra träd som av naturvårdsskäl är undantagna från husbehovsavverkning kan i de fall de hotar att skada fornlämning dödas genom ringbarkning eller alternativt toppkas. Inga nya träd eller buskar får etablera sig i fornlämningarna. Särskilt bör husgrunderna bevakas i alla dessa avseenden. Röjning och gallring av träd- och buskskikt på/vid fornlämningar skall ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöexpertis. Husbehovsavverkning styrs så att den gynnar naturvårds- och kulturmiljöintressena.

Eventuell nyetablering av gran skall röjas bort. Om markägaren inte vill/kan röja bort gran kan naturvårdsförvaltaren utföra åtgärden.

Skötselplanen utgör inget hinder för betesdrift inom skötselområdet.

3.3 Skötselområde 3 Kärr och fuktängar (5,3 ha)

Beskrivning:

Våtmarker i områdets östra kant som utgör utlöpare från Amunds mosse, en stor agmyr som angränsar till reservatet. Våtmarkerna upptas av blöta kärr av högstarr-ört-typ eller av agkärr. Fastmattekärr av starr-ört-brunmoss-typ förekommer också. Kärren omges vanligen av kalkfuktängar. På en av fuktängarna i områdets nordöstra del finns en växtlokal för den rödlistade hartmanstarren *Carex hartmanii*. I brynzonen mellan omgivande skogsmark och fuktängen växer storviol *Viola elatior*. Förekomst av större vattensalamander *Triturus cristatus* är dokumenterad i ett av kärren inom skötselområdet.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

- Naturtypen rikkärr skall minst ha utbredningen 1,2 ha.
- Naturtypen kalkkärr med gotlandsag skall minst ha utbredningen 1,5 ha.

2003-11-21

5/1-6087-94

- Naturtypen fuktängar med blåtåtel eller starr skall minst ha utbredningen 2,6 ha.
- Hartmanstarr *Carex hartmanii* och storviol *Viola elatior* skall leva kvar och föröka sig.
- Större vattensalamander kan reproducera sig i en livskraftig population.

Åtgärder:

Vid behov röjning av buskar och lövträdsföryngring som växer in från kanterna, främst på kalkfuktängarna. Röjning och försiktig gallring på och i anslutning till växtplats för storviol.

Betesdrift eftersträvas i mån av tillgång på betesdjur. Inom de delar av skötselområdet som ansluter mot Amunds mosse bör förutsättningarna att samordna betesdriften med betet där undersökas.

4. Åkermark

I reservatsområdet finns ett antal mindre åkerskiften belägna som små enklaver inne i lövskogen. Hävden av åkermarken har sedan länge upphört och på vissa av skiftena sker nu en viss men relativt långsam igenväxning med lövträd. Då åkrarna inte har varit odlade under lång tid har en etablering av ängsflora skett på smärre delar. På ett av åkerskiftena finns bland annat en växtlokal med den rödlistade arten flockarun *Centaureum erythraea* var. *erythraea*.

Åkermarken avgränsas tills vidare inte som eget skötselområde. Det naturvårdsmässiga behovet samt de praktiska och ekonomiska förutsättningarna för återupptagen hävd bör utredas närmare innan man tar ställning till skötseln i denna del.

5. Vägområde

Den allmänna vägen 967 mellan Högsrum och Långlöt passerar tvärs igenom reservatet. Längs vägrenarna finns bland annat växtlokaler för de rödlistade arterna storviol *Viola elatior* och skogsklocka *Campanula cervicaria*. Storviolen, som är klassad som starkt hotad på rödlistan, har i landet sin enda förekomst på Öland.

Vägverket svarar efter samråd med naturvårdsförvaltaren för utförande av skötselåtgärder i vägområdet. Följande riktlinjer skall gälla för skötseln:

Särskild hänsyn skall tas till växtlokaler för rödlistade arter samt annan känslig flora vid all skötsel av vägkanterna.

2003-11-21

5/1-6087-94

Slåtter skall utföras med skärande eller klippande redskap. När slåtterbalk används ska det avslagna materialet samlas upp och transporteras bort.

Röjning av lövsly och buskar skall utföras manuellt på känsliga floralokaler. På övriga sträckor kan röjningen ske med fordonsburna redskap. Röjningsavfallet skall samlas upp och transporteras bort från vägranterna.

Dikesrensning och kantskärning får ej utföras utan samråd med Länsstyrelsen. Jordmassor som uppkommer vid dikesrensning eller kantskärning får ej tippas i vägranterna utan skall transporteras iväg till lämpligt ställe.

6. Jakt

Rätten till jakt inskränks inte genom reservatsbildningen.

Jakträtten är upplåten inom naturvårdsfondfastigheten Ismantorp 2:4. Inom den del av Ismantorp 2:4 som tidigare tillhörde Ismantorp 5:1 har XX jakträtt till och med 2006-09-30 med rätt till förlängning.

Inom den del av Ismantorp 2:4 som tidigare tillhörde Ismantorp 2:1 har XX jakträtt till och med 2005-06-30 med rätt till förlängning.

Inom den del av Ismantorp 2:4 som tidigare tillhörde Abbantorp 1:3 och 2:2 har XX jakträtt till och med 2007-12-31 med rätt till förlängning.

7. Friluftsliv och turism

Syftet med reservatet är främst att bevara ädellövskogen med dess speciella fauna och flora. Området skall dock kunna användas för rekreation och naturupplevelser i den mån detta inte strider mot de biologiska bevarandevärdena. Utgångspunkten är att området skall kunna utnyttjas utifrån de naturgivna förutsättningarna. Endast enkla anordningar som främjar det rörliga friluftslivet skall därför iordningställas.

Befintlig parkeringsplats i anslutning till allmänna vägen förbättras och utökas så att det finns plats för 4-5 personbilar. Parkeringsplatsen är markerad på bifogad skötselplanekarta, bilaga 3.1.

En informationsskylt med beskrivning av objektets natur- och kulturmiljövärden samt gällande föreskrifter sätts upp vid parkeringsplatsen.

8. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

8.1 Årlig dokumentation av skötselåtgärder

2003-11-21

5/1-6087-94

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera var och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärderna, kostnad samt finansiering.

8.2 Biologisk dokumentation och inventeringar

Kunskapen om områdets biologi är ännu otillräcklig beträffande vissa artgrupper, detta gäller särskilt den lägre faunan. För att förbättra underlaget för målformuleringar och uppföljning bör inventeringar av områdets fauna och flora genomföras. Grupper som främst bör prioriteras vid inventeringsinsatser är vedlevande insekter, övriga insekter, landmollusker, svampar och lavar.

Förekomsten av indikatorarter skall grunddokumenteras som underlag för uppföljning av kvalitetsmål.

8.3 Uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljning av kvalitetsmål ombesörjs av Länsstyrelsen vart tionde till femtonde år. Uppföljningen skall avse utbredning av naturtyper, trädslagsblandning, strukturer och nyckelelement, hur reservatsbeslutet påverkar fornlämningarna samt frekvens av de indikatorarter som är angivna under kvalitetsmålen för respektive skötselområde. Listan på lämpliga indikatorarter bör revideras efterhand som kunskapen om floran och faunan ökar.

9. Kostnader och finansiering

Markägaren svarar för kostnader i samband med avverkning och uttransport av husbehovsvirke.

Övrig gallring, röjning eller annan vegetationsskötsel, uppförande och underhåll av anordningar för friluftslivet, framställning och utplacering av informations-skyltar, utmärkning av reservatets gräns, tillsyn samt uppföljning bekostas av Länsstyrelsen.

10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

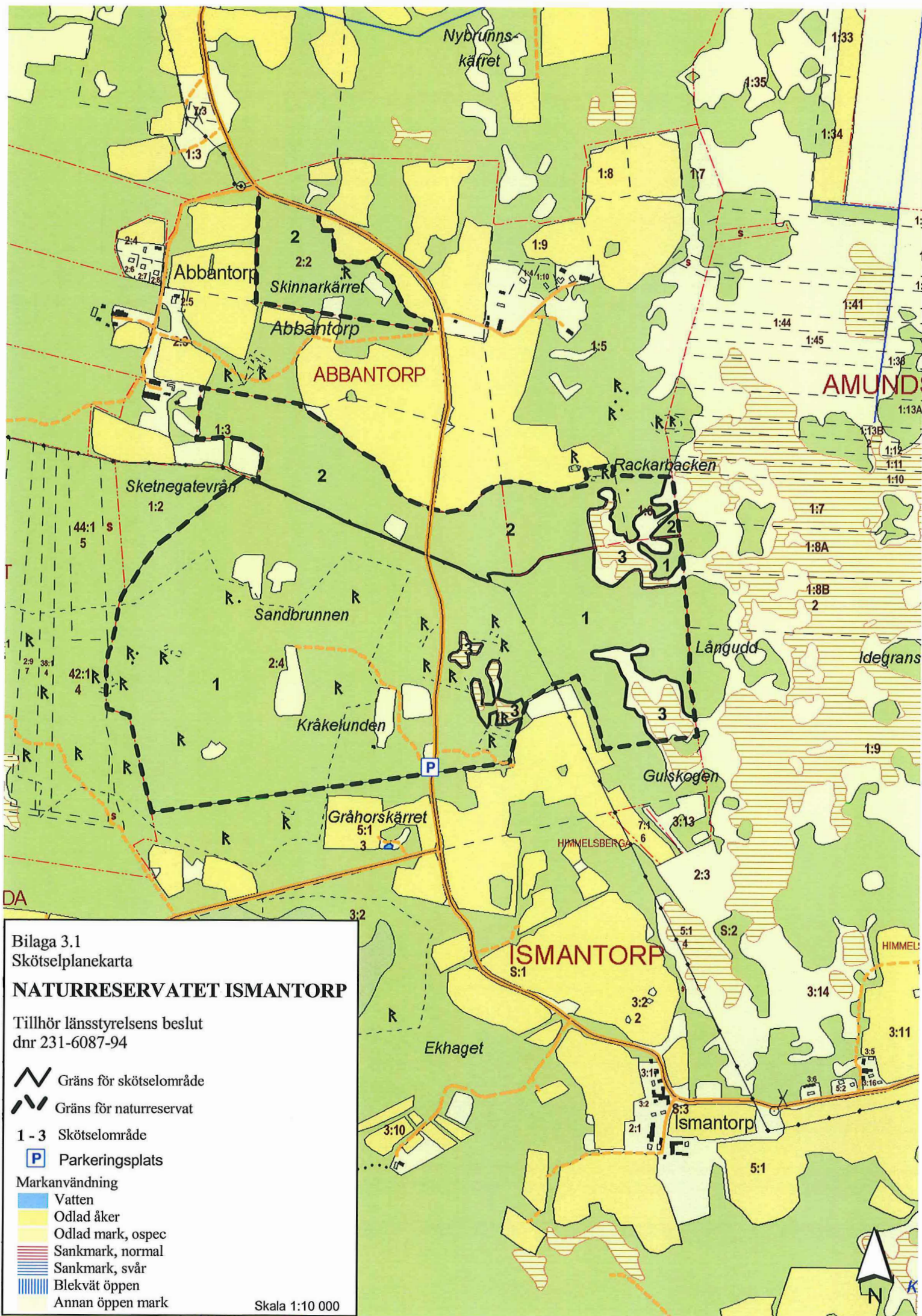
Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet
Röjning på växtlokaler med storviol och skogsklocka	Ca vart tionde år	Skötselområde 1 och 3	1

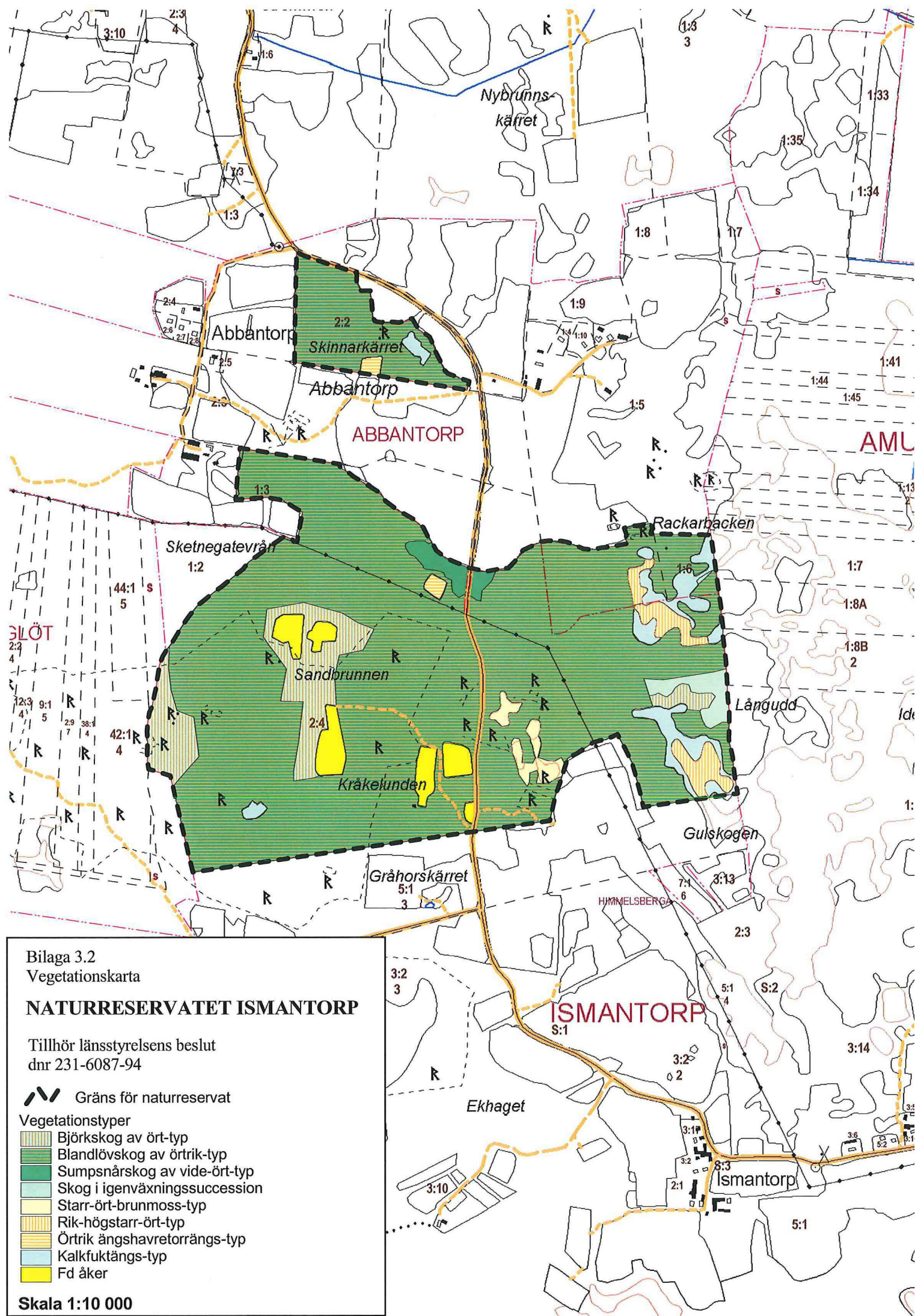
2003-11-21

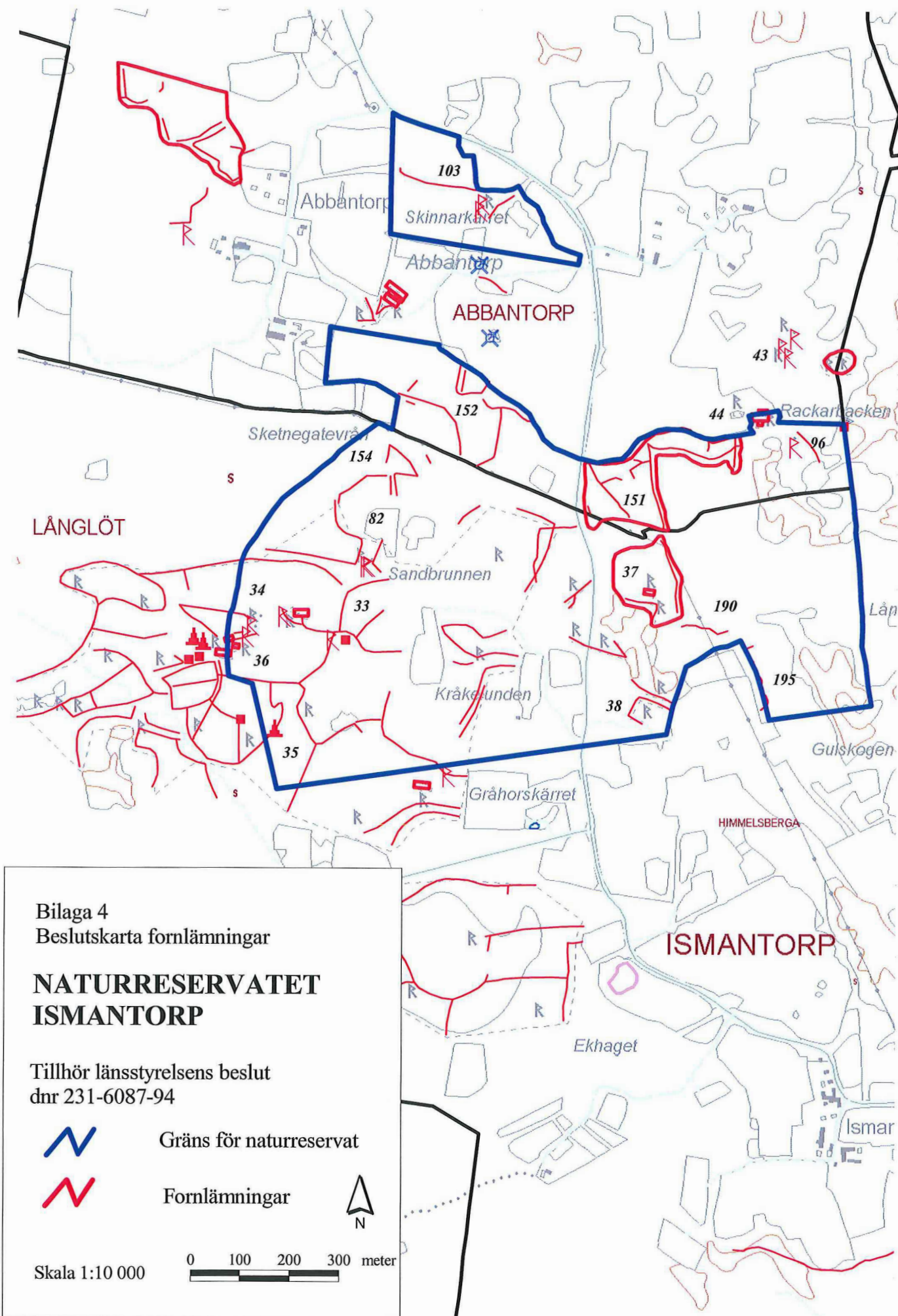
5/1-6087-94

Röjning av gran	Vid behov om nyetablering av granplantor sker	Skötselområde 1 och 2	Fn 3
Röjning på våtmarker	Vid behov om igenväxningen ökar	Skötselområde 3	Fn 3
Betesdrift	I mån av tillgång på betesdjur	Skötselområde 3	2
Gränsmarkering	Inom ett år från reservatsbeslutet	Hela reservatet	1
Parkeringsplats	Inom två år från reservatsbeslutet	Vid allmänna vägen enligt markering på skötselplanekartan	2
Informationstavla	Inom två år från reservatsbeslutet	Vid parkeringsplats	2
Uppföljning av kvalitetsmål	Var tionde – femtonde år	Hela reservatet	1

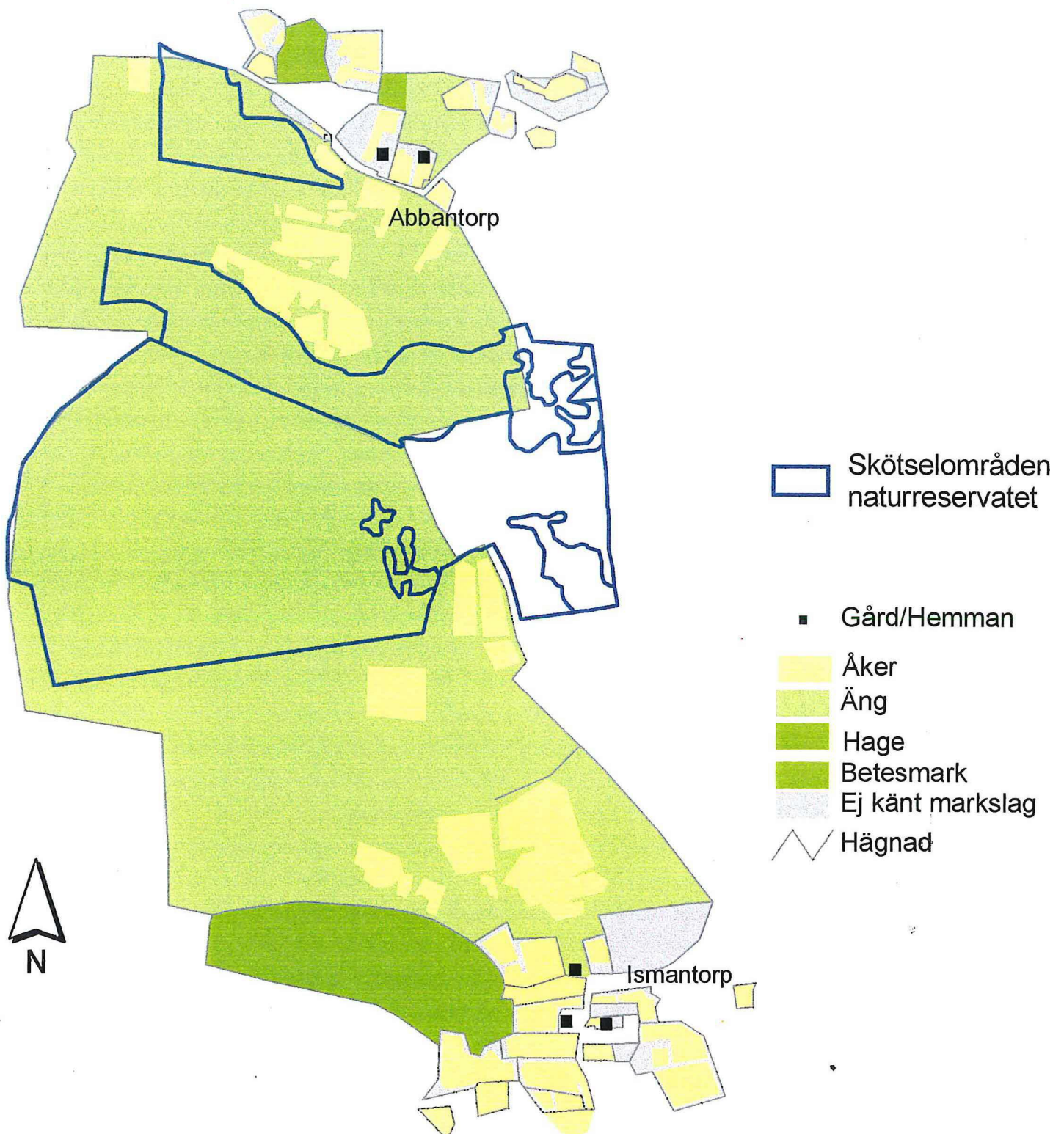
Prioritet: 1= hög, 2=medel, 3=låg

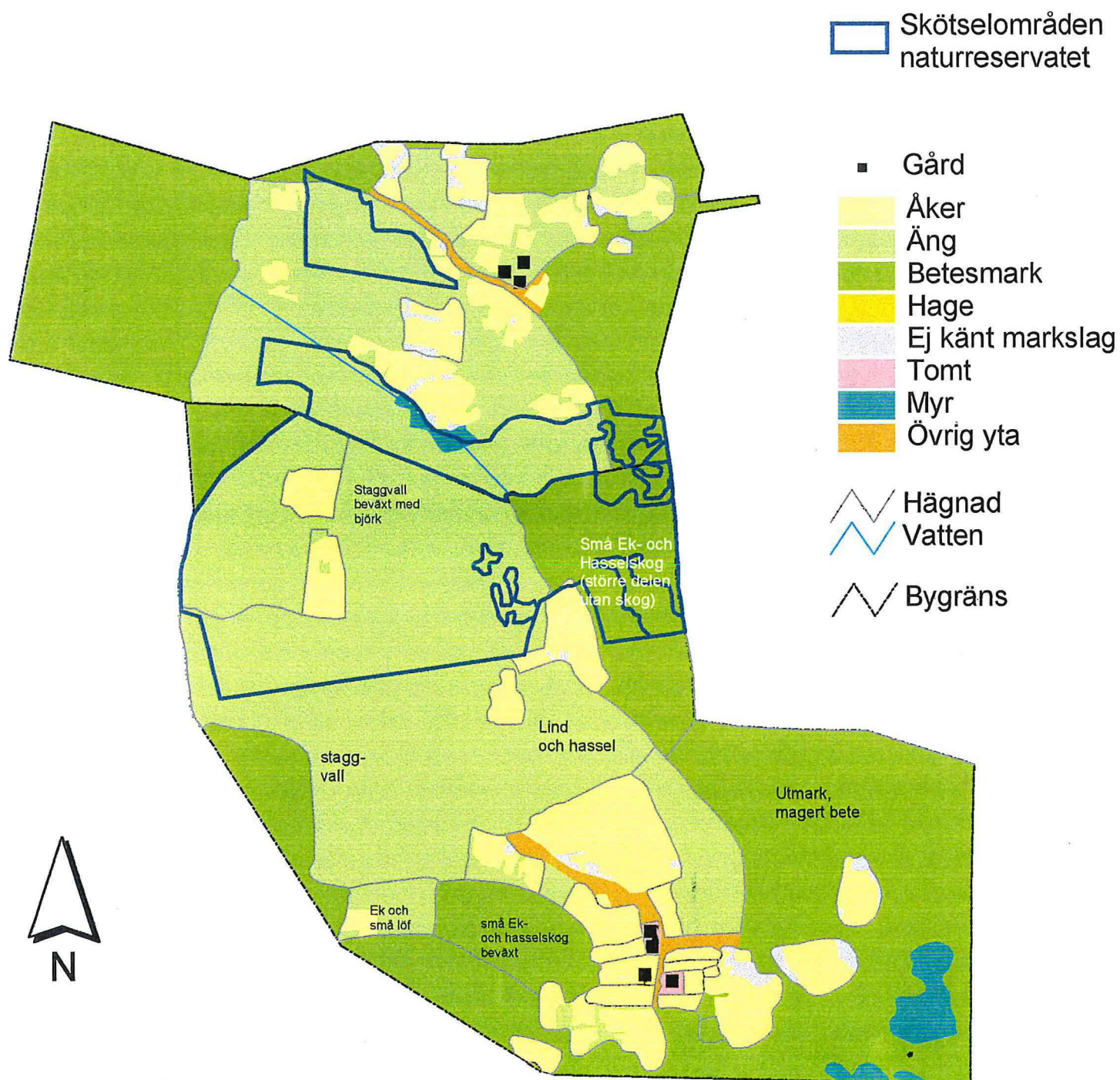
Bebyggelse och markanvändning ca 1730 (Abbantorp 1729, Ismantorp 1735)

Källa: avmätningsskator över Abbantorp och Ismantorp från 1729 resp 1735.
Analyserade och digitaliserade av Stefan Höglin.

Skala 1:10 000

Bebyggelse och markanvändning ca 1820

Källa: enskifteskartor över Ismantorp resp
Abbantorp i Lantmäteriverkets arkiv.
Analyserade och digitaliserade av Stefan Höglín.

Skala 1:15 000

2003-11-21

5/1-6087-94

BILAGA 7

REFERENSLISTA

Fritz, Ö. 1989. Fåglar i Mittlandsskogen på Öland 1983-1986. Naturvårdsverket. Rapport 3599.

Hylander, K. 1994. Våtmarksinventering av Öland 1993. Länsstyrelsen i Kalmar län. Meddelanden 1994:3.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1982. Natur och naturvård på Öland.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2001. Natur och kultur på Öland.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1989. Naturvårdens riksintressen. Öland.

Länsstyrelsen i Kalmar län. Kulturmiljövårdens riksintressen. Mörbylånga kommun.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1999. Landlevande mollusker i Kalmar län. Meddelande 1999:13.

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister.

Runborg, Siv/Skogsvårdsstyrelsen i Kalmar län. 1992. Landskapshistorisk beskrivning av de tre byarna Dyestad, Gillsättra och Ismantorp i Mittlandsskogen på Öland.

Utdrag ur Ölands botaniska förenings databas över rödlistade och signalerande kryptogamer och kärlväxter.

Ölands Botaniska Förening. 1997. Mittlandsområdets skogsväxter. Förteckning över rödlistade och signalerande arter. Krutbrännaren, Supplement 1.

2003-11-21

5/1-6087-94

BILAGA 8

ARTLISTA

Förteckning över känd förekomst av signalarter, rödlistade arter samt vissa andra intressanta arter inom naturreservatet Ismantorp.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2000. Rödlistekategori: EX = utdöd (extinct), RE = försvunnen (regionally extinct), CR = akut hotad (critically endangered), EN = starkt hotad (endangered), VU = sårbar (vulnerable), NT = missgynnad (near threatened), DD = kunskapsbrist (data deficient).

S1-3 = Signalartsvärde enligt Skogsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsinventeringen. S3= Mycket högt indikatorvärde, mycket bra signalart; S2= Högt indikatorvärde, bra signalart; S1= Visst indikatorvärde, mindre bra signalart. Ö= Arter med lokalt signalartsvärde.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödliste-kategori	Signalarts-värde
Lavar			
<i>Arthonia spadicea</i>	glansfläck		S2
<i>Arthothelium ruanum</i>	jaguarfläck		Ö
<i>Bacidia hemipolia</i>			Ö
<i>Bacidia trachoma</i>			Ö
<i>Opegrapha soređiifera</i>	mjölig klotterlav	NT	
<i>Phlyctis agelaea</i>	rikfruktig blemlav		S3
<i>Polyblastia allobata</i>			
<i>Schismatomma pericleum</i>	rosa eklav	NT	S3
<i>Scoliciosporum pruinosum</i>	frostig trädgrönelav	DD	
<i>Strigula jamesii</i>	strigula	EN	
Svampar			
<i>Cordyceps gracilis</i>	tidig larvklubba	NT	S2
<i>Cortinarius olivaceofuscus</i>	hasselspindling		
<i>Cortinarius praestans</i>	jättespindling	NT	
<i>Entoloma dichroum</i>	pricknopping	NT	
<i>Hygrophorus chrysodon</i>	gulprickig vaxskivling	NT	S3
<i>Lactarius acerrimus</i>	gaffelriska	NT	
<i>Phellinus ferruginosus</i>	rostticka		S3

2003-11-21

5/1-6087-94

<i>Phellodon confluens</i>	grå taggsvamp	VU	
<i>Russula luteotacta</i>	gulnande blodkremla		
<i>Skeletocutis nivea</i>	fläckticka		S2
<i>Tricholoma sulphurescens</i>	blekmusseron	NT	S1
Kärlväxter			
<i>Anacamptis pyramidalis</i>	salepsrot	NT	
<i>Campanula cervicaria</i>	skogsklocka	NT	
<i>Carex hartmanii</i>	hartmansstarr	NT	
<i>Centaurium erythraea</i> var. <i>erythraea</i>	flockarun	VU	
<i>Bromopsis benekenii</i>	strävlost	NT	S3
<i>Bromopsis ramosa</i>	skugglost	NT	
<i>Ulmus laevis</i>	vresalm	VU	
<i>Viola elatior</i>	storviol	EN	

2003-11-21

5/1-6087-94

BILAGA 9

UPPLYSNING OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Kungörelse ska inom tio dagar från beslutsdatum införas i ortstidning.

Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning, under förutsättning att kungörelsen var införd inom tio dagar från dagen för detta beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS REGERINGEN

Om Ni är missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan Ni överklaga detta hos Regeringen. Det gör Ni genom en skrivelse till Regeringen, Miljödepartementet, men Ni ska lämna/skicka skrivelsen till Länsstyrelsen i Kalmar län.

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienummer) kommun och fastighetsbeteckning. Redogör för dels varför Ni menar att Länsstyrelsens beslut är felaktigt och dels för vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Överklagan måste ske senast tre veckor efter den dag kungörelsen var införd i ortstidning, annars kan Ert överklagande inte prövas. Ni undertecknar skrivelsen och uppger namn, postadress och telefonnummer och sänder den till Länsstyrelsen.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Ert överklagande, så bör Ni skicka med detta.

Ni kan anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Observera att Er skrivelse skall lämnas/skickas till Länsstyrelsen, Malmbrogatan 6, 391 86 Kalmar.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till Länsstyrelsen.